

Antoni Daura i Jorba

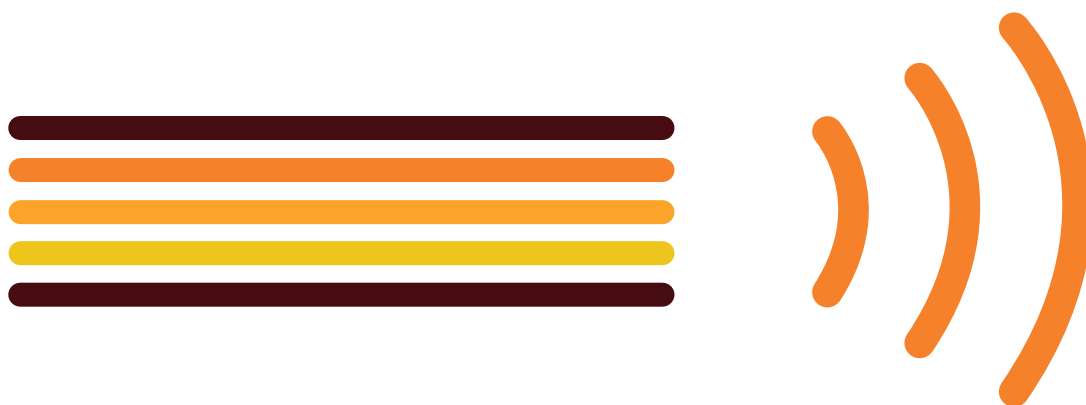
adaura@parcir.com

President del Gremi de Llibreters de Catalunya

LA PROMOCIÓ DE LA LECTURA A LES LLIBRERIES CATALANES (2012-2013)

LA PROMOCIÓN DE LA LECTURA EN LAS LIBRERÍAS CATALANAS (2012-2013)

CATALAN BOOKSELLERS AND THE PROMOTION OF READING (2012-2013)

RESUM | RESUMEN | ABSTRACT

Es descriu la situació de la promoció de la lectura en les llibreries catalanes. Comparada a la del bienni anterior, la situació és similar a grans trets però s'observa el paper actiu de les llibreries com a centres de dinamització cultural, amb presentacions d'obres i d'autors, i clubs de lectura. Es descriu la creació de la línia d'ajuts a les llibreries de la Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de les Empreses Culturals, per tal de contribuir-ne a la modernització. Es destaca positivament que aquests ajuts han augmentat en un període de crisi. Es proposa reflexionar sobre el paper dels llibreters en l'àmbit promocional. A banda de la prescripció individual i els actes col·lectius, caldria reflexionar sobre la seva definició i, tal vegada, posar valor mercantil a alguns formats dels programes culturals.

Se describe la situación de la promoción de la lectura en las librerías catalanas. Comparada a la del bienio anterior, la situación es similar a grandes rasgos. Se destaca el papel activo de las librerías como centros de dinamización cultural, con presentaciones de obras y de autores, y clubes de lectura. Se describe la creación de la línea de ayudas de la Generalitat de Catalunya a través del Instituto Catalán de las Empresas Culturales, con el objetivo de contribuir a la modernización de las librerías. Se destaca positivamente que estas ayudas han aumentado en un período de crisis. Se propone reflexionar sobre el papel de los libreros en el ámbito promocional. Aparte de la prescripción individual y los actos colectivos, habría que reflexionar sobre su definición y, tal vez, poner valor mercantil a algunos formatos de los programas culturales.

This article describes the initiatives being undertaken by Catalan booksellers to promote the habit of reading amongst the general public. By and large, the situation is reported to be similar to the previous two-year period, although there is particular focus on the active role booksellers have played in promoting Catalan culture through the presentation of authors to the general public and the promotion of book clubs. The article also reports on the creation of a series of grants made available to booksellers by the Government of Catalonia through the Catalan Institute of Cultural Companies (ICEC). Grants are designed to help booksellers modernize their businesses. The author notes that the government grants have actually increased during the period of the European financial crisis. The article concludes by proposing that we should reassess the role of booksellers in reading promotion campaigns. It argues that beyond the work being done at an individual or collective level, we should re-examine the shape of our cultural programmes and reconsider whether some of these should be assigned specific market value.

PARAULES CLAU:

Edició, Hàbits lectors, Estadístiques culturals, Mercat del llibre, Indústria editorial

PALABRAS CLAVE:

Edición, Hábitos lectores, Estadísticas culturales, Mercado del libro, Industria editorial

KEYWORDS:

Publishing, Reading habits, Cultural statistics, Book trade, Publishing industry

REBUT

26/11/2014

ACEPTAT

04/12/2014

1 INTRODUCCIÓ

Si enllacem aquest article amb el de l'edició anterior, corresponent als anys 2010-2011, s'ha de dir que el panorama, en conjunt, no ha canviat pas gaire. En efecte, per una banda, seguim immersos dins d'un panorama de recessió econòmica molt acusada, que fa que ningú tingui la possibilitat d'endegar grans campanyes promocionals. I, per l'altra, el model clàssic segueix sent viu i actiu: presentacions convencionals, signatures de llibres, clubs de lectura, col·laboració amb l'activitat cultural de l'entorn de la llibreria, etc. Els dos moments de més activitat de difusió els segueixen polaritzant Sant Jordi i el premi Llibreter.

Fins i tot cal esmentar que durant aquest període s'han obert llibreries noves, que han compensat relativament els tancaments d'establiments importants. Si bé les seves dimensions són més modestes i, en general, els seus fons bibliogràfics més especialitzats, han entrat amb força dins l'àmbit promocional i han tingut una cura especial en ser agents culturals de referència.

2 PROMOCIÓ GLOBAL

Seguim tenint dos moments estel·lars que ens projecten mediàticament: Sant Jordi i el premi Llibreter. El dia 23 d'abril ha continuat sent el moment de l'any en què el llibre i les llibreries hem gaudit d'una gran atenció mediàtica. Des del Gremi de Llibreters de Catalunya hem coordinat tota l'atenció als mitjans de comunicació i hem enviat uns missatges clars a la ciutadania sobre l'interès de gaudir d'una diada excepcional, única al món. I d'aprofitar-la, naturalment, per adquirir nous títols i fer arribar el llibre a totes les cases.

Igualment, l'acte de lliurament del premi Llibreter, nascut i atorgat ininterrompudament des de l'any 2000, és un altre bon moment per promocionar alguns dels títols apareguts al darrer any, que considerem mereixedors de major atenció. I val a dir que, més enllà que es venguin més o menys, hom el considera un premi prestigiós i al marge dels interessos comercials.

En els dos casos s'ha treballat aquests darrers anys la possibilitat d'aconseguir esponsoritzacions d'empreses alienes al sector, amb la intenció d'aprofitar la gran potència cultural i plàstica que tenen des d'un punt de vista ciutadà.

3 PROMOCIÓ DES DE LES LLIBRERIES

Com deia abans, als últims exercicis no s'han produït grans canvis de format promocional. I bona part de les llibreries han tingut una cura especial d'apropar periòdicament autors i els seus llibres al públic lector. Naturalment, gran part de les activitats han gaudit d'una gran dosi de complicitat personal entre escriptors, llibreters i editors. Si bé algunes accions promocionals formen part d'un programa propi, preparat i configurat per a obres o editorials determinades, majoritàriament els actes se solen preparar de manera individual i d'acord amb la idiosincràsia de la llibreria mateixa i els seus contactes i afinitats personals. La difusió també sol ser força limitada a l'entorn geogràfic i a la clientela de la llibreria, llevat dels casos de grans cadenes comercials que aprofiten les campanyes publicitàries per introduir-hi la seva agenda cultural.

La Generalitat de Catalunya, a través de l'Institut Català de les Empreses Culturals i dins del Pla nacional de lectura, ha obert una línia d'ajuts a les llibreries per contribuir a la seva modernització. I entre les accions o conceptes subvencionables hi ha tota l'activitat promocional que puguin portar a bon terme. Gràcies a la documentació que han aportat les llibreries que hi opten, disposem, per primera vegada, de dades concretes sobre el tema que ens ocupa, recollides en la relació següent. No hi són totes, però sí les més actives.

ACCIONS DE PROMOCIÓ A LES LLIBRERIES PRESENTADES AL PROGRAMA "LLIBRERIA ACTIVA"

- **Alguer Set SL**
Presentacions de llibres; participació en fires municipals.
Sant Celoni
- **Atzavara Grup Llibreria SL**
Presentacions de llibres, clubs de lectura, contacontes i cicle de poesia.
Barcelona (Horta-Guinardó)
- **Bauca i Vila Electrónica SL (Llibreria Al·lots)**
Contacontes; presentació de llibres; presència a les fires del llibre de Catalunya amb diferents activitats.
Barcelona (Eixample)

- **Bonet Martín, Irene (Llibreria Drac)**
Col·laboració setmanal en un programa de ràdio municipal de promoció de la lectura; col·laboració en setmanaris comarcals amb ressenyes de llibres i informacions d'actes literaris; col·laboració en el blog Parlem de Llegir, juntament amb el Consorci de Normalització Lingüística amb recomanacions de llibres; presentacions de llibres; signatures d'autors.
Olot
- **Companyia Central Llibretera, SL/Mallorca**
Edició bimensual d'una publicació amb ressenyes de novetats editorials, recomanacions (de novetats i de llibres de fons), entrevistes a autors i editors, avançaments editorials i l'agenda d'activitats; diferents Clubs de Lectura: gabinet de lectura de textos teatrals, assaig, clàssics, novel·la americana, entre d'altres.
Barcelona (Eixample)
- **Companyia Central Llibretera, SL/Raval**
Edició bimensual d'una publicació amb ressenyes de novetats editorials, recomanacions (de novetats i de llibres de fons), entrevistes a autors i editors, avançaments editorials i l'agenda d'activitats; diferents clubs de lectura: gabinet de lectura de textos teatrals, assaig, clàssics, novel·la americana, entre d'altres.
Barcelona (Ciutat Vella)
- **Editorial Claret SLU**
Presentacions de llibres.
Barcelona (Eixample)
- **Editorial de Música Boileau, SL**
Promoció dels títols educatius a escoles i conservatoris de música; presentacions de llibres als centres musicals interessats en les partitures.
Barcelona
- **Fernández Villaret, Fe (L'Espolsada llibres)**
Presentacions i trobades amb autors; clubs de lectura infantil, juvenil i adults; cicle Les nits temàtiques (amb editors i traductors); butlletí quinzenal (electrònic) amb recomanacions, activitats i altres informacions relacionades amb la llibreria; blog i xarxes socials.
Les Franqueses del Vallès
- **Galatea Llibres, SL**
Presentació de llibres i signatura d'autors.
Reus
- **Gorigiba, SL (Pati de llibres)**
Tallers per a mestres i activitats familiars; implicació actes culturals de la ciutat; presentacions de llibres.
Sant Cugat del Vallès
- **Grama-llibres SL**
Tallers literaris; presentacions de llibres; taller de maridatge, vi i poesia; full de mà amb recomanacions infantils i juvenils.
Santa Coloma de Gramenet
- **La Caixa d'Eines, SL**
Clubs de lectura d'adults i d'infants, a la llibreria i a les escoles.
Barcelona (Eixample)
- **La Gralla, SCCL**
Presentacions de novetats editorials, sobretot d'àmbit comarcal. Premi literari Jaume Maspons; col·laboració amb l'Ajuntament en la festa del llibre del municipi; elaboració del llibre gegant de la ciutat escrit pels nens i il·lustrat pels alumnes de l'Escola d'Art.
Granollers
- **La Impossible, SCP**
Presentacions de llibres; recitals de poesia; organització converses autors-il·lustradors; signatures d'autors; tallers relacionats amb llibres.
Barcelona (Eixample)
- **Laietana de Llibreteria, SL**
Cicle de conferències sobre autors clàssics; presentacions de llibres.
Barcelona
- **L'Aranya Llibreria, SCP**
Contacontes; curs d'escriptura creativa; «Cafè amb lletres»: presentació i venda de llibres d'un autor convidat; «Suc amb lletres», un dissabte al mes organitzen una sessió infantil, que consisteix en un contacontes i una activitat vinculada amb el conte explicat; activitats de dinamització a la lectura en escoles i instituts, consistents en la presentació dels

llibres adquirits pel centre; participació activa en el Dia Internacional del Llibre Infantil, en col·laboració amb la biblioteca municipal; presentacions i activitats esporàdiques vinculades amb la lectura amb autors locals.

Cerdanyola del Vallès

- **Llibreria a Peu de Pàgina SLNE**

Club de lectura infantil i d'adults; trobada d'il·lustradors; club de lectura i tast de vins.

Barcelona (Sarrià-Sant Gervasi)

- **Llibreria Altaïr, SL**

Espai FORUM, que organitza un gran nombre d'activitats culturals que, dues vegades per setmana, es duen a terme en la llibreria com ara conferències, cursos, presentacions de llibres, projecció de documentals o col·loquis. D'aquestes activitats se'n fa la difusió corresponent mitjançant butlletins d'informació, es penja la informació al web de la llibreria i es difon en altres mitjans en funció dels actes.

Barcelona (Eixample)

- **Llibreria Antinous, SL**

Presentacions de llibres; clubs de lectura; lectures de poemes; participació BCNEGRA i Festival Poesia Barcelona; Setmana de la Novel·la Històrica; taller d'escriptura; cinefòrum; exposicions.

Barcelona (Ciutat Vella)

- **Llibreria Aqualata SL**

Presentacions de llibres; signatures d'autors; contacontes; tallers.

Igualada

- **Llibreria el Cucut CB**

Presentació de revistes culturals, amb la presència dels editors i d'alguns dels col·laboradors; Berenar Literari, festa per excel·lència de la llibreria, amb trenta escriptors, editors i gent del món llibreter; taller d'escriptura amb autors; presentacions de llibres.

Torroella del Montgrí

- **Llibreria l'Altell, SL**

Tertúlia literària; presentacions de llibres d'adults i infantils; contacontes; cicle il·lustradors a l'altell; taller

d'escriptura; Reading club; cicle Nit de Narradors; cicle Pessics Literaris.

Banyoles

- **Llibres Parcir, SL**

Presentacions de llibres, signatures i rodes de premsa; participació al programa Tocats de Lletra, juntament amb l'Ajuntament de Manresa i altres entitats culturals de la ciutat.

Manresa

- **Llorens Llibres, SLU**

Col·laboració amb biblioteques de la ciutat; participació en programes de foment de la lectura en la ràdio i televisió municipal; col·laboració amb entitats locals (concursos, fires, etc.); col·laboració amb el cineclub de la ciutat; presentacions de llibres.

Vilanova i la Geltrú

- **L'Odissea Llibres i Música, SL**

Premi de narrativa vinculat a la llibreria (El lector de l'Odissea); organització d'un cicle literari (llibres de capçalera); presentacions de llibres; recitals poètics.

Vilafranca del Penedès

- **Marcombo**

Presentacions de llibres i master class (sessió de formació tècnica gratuïta).

Barcelona

- **Martí Busquets, Alba (Llibreria l'Ombra)**

Col·laboració amb l'Ajuntament del municipi en l'organització d'esdeveniments culturals (Mes de la Dona); implicació amb les entitats culturals del municipi (Òmnium i d'altres); participació en projectes amb col·laboració amb els centres d'ensenyament del municipi; clubs de lectura; participació en programes de foment de la lectura a la ràdio municipal (premi del concurs microrelats).

Rubí

- **Papereria Llibreria Núria, SL**

Presentacions de llibres; mes del llibre d'ocasió.

Olesa de Montserrat

- **Perutxo Llibres SL**

Sopar i tertúlia amb autors; participació en la ràdio

i televisió locals; sopars literaris amb entitats de la ciutat; col·laboració amb la biblioteca de la ciutat; cicle de lectura en veu alta; presentacions de llibres.
L'Hospitalet del Llobregat

- **Porta Arnau, Montserrat**

Presentacions, lectures públiques, taules rodones literàries, tallers de lectura i escriptura, concerts, obres de teatre, contacontes participatius o no per a petits i grans, exposicions d'il·lustracions originals de llibres, etc.

Barcelona

- **Procultura, SA (Llibreria Documenta)**

Premi Documenta; aparadors artístics de promoció de la lectura; mapa digital de lectures (lectures de viatges); presentacions de llibres.

Barcelona (Eixample)

- **Racó del Llibre, SL**

Presentacions de llibre; taller de manualitats; implicació en esdeveniments culturals del municipi; contacontes.

Rubí

- **Riera Miró, Esther (Llibreria La Ploma)**

Tertúlies mensuals sobre literatura africana i participació en fires i festes africanes; «Recomana'm», club de lectura infantil i activitats infantils complementàries relacionades amb els llibres de lectura o altres aspectes de la realitat, com ara les estacions de l'any o les festes; recitals poètics; projecte Agatha, adreçat al col·lectiu autista.

Barcelona (Eixample)

- **Roca Coma, Joan Albert (Llibreria Ester Maideu)**

Presentacions de llibres; lectura de contes en anglès; implicació en els esdeveniments culturals de la ciutat.

Ripoll

- **Saltamartí Llibres, SAL**

Presentacions de llibres i activitats de promoció de la lectura.

Badalona

- **Soler Esteller, Anna**

Presentacions de llibres; contacontes; col·loquis amb autors.

Barcelona (Sant Martí)

Cal comentar també que la inversió global que suposa tirar endavant aquests programes ha augmentat significativament, malgrat el context de crisi econòmica en el qual estem, malauradament, instal·lats. Així l'any 2012 es van pressupostar 68.751,71 €, mentre que el 2013 van ser 80.252,98 €, una dada, doncs, positiva i a tenir molt en compte.

4 PANORAMA DE FUTUR

Tot i que no s'han dut a terme fins ara accions coordinades entre les llibreries, des del Gremi tanmateix sí que s'ha iniciat la planificació aquests anys d'estratègies comunicatives globals, amb la intenció de poder difondre d'una manera més sistematitzada i àmplia aquest important conjunt d'actes culturals. I també hem començat a treballar la possibilitat de disposar d'un millor banc de dades, d'una agenda global i transversal que posi en valor tot aquest esforç a l'hora de promocionar el llibre i la lectura des del punt de venda. Val a dir que serà a partir dels propers exercicis que podrem estar en condicions de donar aquesta informació.

A més a més, també comencem a intuir que a mitjà termini caldrà repensar el paper que tenim els llibreters en l'àmbit promocional. Perquè a banda de la prescripció individual i els actes col·lectius, segurament haurem de definir millor i posar —per què no?— valor mercantil a alguns formats dels nostres programes culturals. Al mateix temps, la utilització de les xarxes socials —avui dia general, però encara amb sistemes comunicatius força primaris i resultats comercials modestos— ha d'evolucionar perquè hi tinguin un paper més destacat i millor treballat.

Igualment els acords amb la xarxa de biblioteques i la coordinació amb les campanyes institucionals, i la presència més constant i sistemàtica a l'escola (on es comencen a fer els lectors) seran indispensables. Caldria posar més en valor la possibilitat de gaudir del contacte directe amb els autors, tal com succeeix, per exemple, en d'altres àmbits on el creador és molt més reconegut popularment. I obrir-ho, naturalment, al públic en general, no només als lletraferits. Aquest és el repte!

Disponible a:

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori>

Daura i Jorba, Antoni. "La promoció de la lectura a les llibreries catalanes (2012-2013)". *Anuari de l'Observatori de Biblioteques, Llibres i Lectura*, Vol. 3 (2014), p. 146-152.

<http://www.raco.cat/index.php/AnuariObservatori/article/view/284097/>

Llicència Creative Commons

Reconeixement – NoComercial – SenseObraDerivada
(by-nc-nd): No es permet un ús comercial de la obra original ni la generació d'obres derivades.

Editors

Lluís Agustí
Maite Comalat

ANUARI

DE L'OBSERVATORI

DE BIBLIOTEQUES, LLIBRES I LECTURA

2014

